

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 3. Quænam circa oppositionem compositarum propositionum notanda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

3. Ex veritate subalternatæ non sequitur veritas subalternantis, in materia contingente. 4. Ex falsitate subalternantis non sequitur falsitas subalternatæ in materia contingente, sequitur autem in materia necessaria. Hæc de oppositis propositionibus simplicibus satis dicta sunt; restat, ut de compositis in compendio agamus.

§. III.

Quænam circa oppositionem compositarum propositionum notanda.

518. Dico 1. Propositioni copulativæ contradicitur per disjunctivam. Sic huic propositioni: *Et Petrus orat, & Paulus orat*; ut contradicas, hanc disjunctivam: *Vel Petrus non orat, vel Paulus non orat*; ponas, necesse est. Ratio est: Quia si priori copulativæ, aliam opponeres copulativam, v. g. hanc: *Nec Petrus orat, nec Paulus orat*; ambæ possent esse falsæ; quandoquidem hæc ultima copulativa negans, plus negaret, quàm ad falsificandam priorem requiratur. Econtrà Propositioni disjunctivæ per copulativam contradicitur. E. g. Huic propositioni disjunctivæ: *Vel Petrus studet, vel Paulus studet*; contradicit hæc copulativa negans: *Nec Petrus studet, nec Paulus studet*. Si enim disjunctivæ opponeres disjunctivam hanc: *Vel Petrus non studet, vel Paulus non studet*; habebis subcontrarias, & consequenter ambæ simul poterunt esse veræ.

519. Dico 2. Propositioni propriè conditionali contradicitur, si præcisè connexio con-

ditio-

ditionis cum conditionato negetur, cujus negatio per $\tau\omicron$ non ideo aptissimè exprimitur. Sit hæc propositio: *Si Petrus audiet concionem, convertetur.* Huic optimè contradices sic: *Si Petrus audiet concionem, non ideo convertetur.* Hujus ratio est; quia in propositionibus conditionalibus hæc connexio principaliter affirmatur, vel negatur; igitur si in unâ propositione hujus connexionis affirmatio ponatur, in altera ejus negatio, dicitur tantùm, quantum præcisè sufficit ad alteram falsificandam. Si verò conditionalis sit disparata, tunc sufficiet ad contradictionem, si una præcisè neget coëxistentiam conditionati positâ conditione; quia hæc in disparatis conditionalibus principaliter significatur. Eodem modo per $\tau\omicron$ non ideo contradicitur propositioni causali. Ubi tamen observandum adhuc venit, quòd Propositio causalis singularis affirmans in materia contingente affirmet existentiam causæ, & causati pro tempore per copulam importato, & insuper connexionem causam inter, & causatum; hinc ejus contradictoria hæc omnia negare debet disjunctivè. v. g. Hæc propositio: *Clavius est excellens Mathematicus, quia diu multùmque in hoc studium incubuit;* habet hunc sensum: *Clavius est excellens Mathematicus, & diu multùmque in hoc studium incubuit, & ideo est excellens Mathematicus, quia diu multùmque in hoc studium incubuit.* Contradictoria huic est hæc: *Clavius non ideo est excellens Mathematicus, quia diu multùmque in hoc studium incubuit;* quæ disjunctivè sic exponi de-

bet: *Clavius vel non est excellens Mathematicus, vel non diu multumque in hoc studium incubuit; vel si est excellens Mathematicus, & diu multumque in hoc studium incubuit, non ideo est, quia incubuit &c.*

520. *Dico 3.* Propositioni modali optime contradicitur, si modus in una propositione affirmatus, de eodem dicto negetur in altera. v. g. huic propositioni: *Petrum currere est necesse.* Contradicit hæc: *Petrum currere non est necesse,* five, quod idem est: *Petrum non currere est possibile.* Ratio est: quia in propositione modalis ad modum, non ad dictum attenditur. Propositioni denique exponibili contradicitur, si in suas exponentes resolvatur, & hæc postmodum juxta regulas & copulativis, & disjunctivis contradicendi, superius assignatas ordinentur. Nam exponibiles quoad signum affirmativæ, copulativis æquivalent; negativæ autem disjunctivis. Ut ea, quæ hæctenus de contradictoriis dicta sunt, facilius memoriæ imprimas, & reliqua, quæ de contrariis, subcontrariis, ac subalternis in quavis materia assignandis dicenda adhuc forent, nullo veluti negotio condiscas, sequentes tabulas oculis tuis subjicio, quas si sæpius inspicias, & juxta ea, quæ de propositionibus, & oppositionibus hucusque diximus, examines, in hac materia cæteroque difficillima progressus facies non pœnitendos, à quibus intricatæ, & longiores regularum viæ Logicos solent deterrere.

TABULA OPPOSITARUM.

ad fol. 488

I. *Singularium.*

Petrus est doctus.

Contrariae.

Petrus non potest esse doctus.

Subalternae.

Contra dictoriae.

Subalternae.

Petrus potest esse doctus.

Subcontrariae.

Petrus non est doctus.

II. *Simplicium cum casu obliquo.*

Omnis Studiosus cujuslibet Scholæ studet.

Nullus Studiosus ullius Scholæ studet.

Aliquis Studiosus alicujus Scholæ studet.

Aliquis Studiosus alicujus Scholæ non studet.

III. *Copulativarum, & Disjunctivarum.*

Et Titus ludit, & Plautus ludit.

Nec Titus ludit, nec Plautus ludit.

Vel Titus ludit, vel Plautus ludit.

Vel Titus non ludit, vel Plautus non ludit.

IV. *Conditionalium.*

Omne animal, si currit, movetur.

Nullum animal, si currit, movetur.

Aliquod animal, si currit, movetur.

Aliquod animal, si currit, non movetur.

V. *Causalium.*

Omnis ignis urit, quia habet calorem.

Nullus ignis urit, quia habet calorem.

Aliquis ignis urit, quia habet calorem.

Aliquis ignis non urit, quia habet calorem.

VI. *Modalium.*

Necesse est, animal currere.

Impossibile est, animal currere.

Possibile est, animal currere.

Possibile est animal non currere.

VII. *Modalium temporaneorum.*

Thales semper studet.

Thales nunquam studet.

Thales aliquando studet.

Thales aliquando non studet.

VIII. *Exponibilium.*

Tantum Petrus ambulat.

Tantum Petrus non ambulat.

Non tantum Petrus non ambulat.

Non tantum Petrus ambulat.

ad fol. 488

malium.

Nullum animal, si
currit, movetur.

Aliquod animal, si
currit, non movetur.

ilium.

Nullus ignis urit, quia
habet calorem.

Aliquis ignis non urit,
quia habet calorem.

alium.

Impossibile est, ani-
mal currere.

Possibile est animal
non currere.

mporanearum.

Thales nunquam
studet.

Thales aliquando
non studet.

nibilium.

Tantum Petrus
non ambulat.

Non tantum Petrus
ambulat.